

LORT-SVERIGE IGEN...

På trettioalet gjorde Lubbe Nordström en serie radioreportage som senare samlades i en bok med titeln "Lort-Sverige". [...] under alla år som journalist har jag fått höra att detta var ett banbrytande reportage, ett mästerverk som fick stor betydelse för den fortsatta välfärdsutvecklingen i Sverige.

Jag läser boken med stigande förvåning. Men det som förvånar mig är inte de förhållanden som Lubbe skildrar – vägglöss, smuts och ruttnande halmmadrasser – utan hans egen attityd. Sällan har jag sett en sådan arrogans och översittarmentalitet.

På plats efter plats är mönstret detsamma: Lubbe Nordström anländer med tåg [!] till järnvägsstationen, där ortens provinsialläkare väntar med bil. Det är läkaren som har bestämt vilka av socknens arma som ska besökas, men ingen av läkarna tycks ha gjort sig besväret att be om lov eller ens förvarna de utvalda. Lubbe och doktorn kommer alltså oanmälda (oftast med lokaltidningens reporter och fotograf i följe) och de bryr sig av allt att döma inte ens om att knacka. De bara ångar in, sliter madrasserna ur sängarna och luktar på dem, rotar i skåpen och rynkar på näsan åt matresterna i skafferiet, granskar vägglössen ovanför sängarna och pillar småbarnen i håret för att se om de har huvudlöss.

Det märkliga är att folk inte gör motstånd. De blir inte arga och upprörda, åtminstone visar de inte sin upprördhet tillräckligt för att Lubbe ska lägga märke till det. I hela boken hittar jag bara en enda person som vägrar släppa in dem i sitt hus. Det är en ovanligt envis norrlänning som blockerar sin dörröppning och ifrågasätter hela projektet. De andra tycks mest ha tryckt sig mot väggarna i ren förfäran inför de välgödda herrarnas framfart.

Både Lubbe Nordström och de tjänstvilliga läkarna var naturligtvis präglade av sin tid. Det föll dem säkert aldrig in att de begick övergrepp, att de kränkte integriteten hos de människor vars hem de trängde in i. De hade ju de ädlaste avsikter: de ville belysa sociala missförhållanden och åstadkomma förändring.

Ur boken ... **och dom som inte har** av Majgull Axelsson, 1996. Isabella Josefsson såg texten i Statarmuseet i somras. (Torup, Skåne)

Ludvig Nordström-sällskapet deltar tillsammans med Birger Norman-sällskapet på Bokmässan i Göteborg 27-30/9. Monter B07:78.

Föredrag på De litterära sällskapens scen (B10:79):

Fredag 13.30–13.45 Om att skriva noveller. Samtal mellan Ludvig Nordström-pristagarna Stewe Claeson och Mats Kempe

Lördag 13.30–13.45 Lort-Sverige och Vinkelskott. Lubbe och Birger synar Folkhemmet. Medv.: Torgny Åström och E. Mikael Norberg

Söndag 14.00–14.15 Banbrytare och kioskvältare. Birger Normans Utanikring – ångermanländska som språk och dikt. Moderator E. Mikael Norberg

Ludvig Nordström-sällskapet:

Ordf: Bertil Lundberg 070-285 81 32

V. ordf: Nils Rosén, 0730-89 39 85

Sekr: Isabella Josefsson, 070-213 33 17

Skattmästare: Staffan Nyström, 073-094 62 52

Britt-Mari Bergström, Anna-Carin Eliasson,
Torgny Åström

Ersättare: Elisabet Ljungberg, Eva Söderberg,
Gunnar Wahlberg

Hemsida: www.ludvignordstromsallskapet.se

Medlemsavgifter:

Enskild medlem: 125 kr

Familjemedlem: 75 kr

Studerande: 25 kr

PlusGironummer: 419 98 61-8

Redaktion LUDVIG
ISSN: 1651-2839
Isabella Josefsson